

Jäsenpäivä 3.6.2021

Ohjelma

8.30 Aamukahvitarjoilut

9.00 Avauspuheenvuoro

Puheenjohtaja Ilkka Kujala, Suomen Tilintarkastajat ry

9.15 Tilintarkastuslautakunnan puheenvuoro

Puheenjohtaja Pekka Pajamo, TILA

9.45 Hallinnon tarkastus

Partner Anne Kulla, Greenstep Oy

10.30 Tauko

10.50 Tilintarkastajan rooli rahanpesun ja terrorismin ehkäisemisessä

Eriyisiasiantuntija Vesa Härmälä, PRH

11.30 STEA avustukset ja tarkastus

Eriyisiasiantuntija Juuso Heikkilä, STEA

12.15 Lounas

13.15 Tilintarkastajan rooli yrityssaneerauksessa ja konkurssissa

Partner, KHT Petri Tahvanainen, Maura Audit Oy

14.30 Koulutus päättyy

15.00 Vuosikokous

Hallinnon tarkastus

Anne Kulla,
Partner, KTM, OTM
Greenstep Oy
3.6.2021

S	SUOMEN
T	TILINTARKASTAJAT

Tämän aiheiston levittäminen sähköisesti tai muuten kolmansien henkilöiden käyttöön on ehdottomasti kiellettyä. Kaikki väärinkäytökset tutkitaan.

“Hallinnon tarkastusta on pidetty jopa tilintarkastajan vaativimpana tehtävänä.”

Ruuhonen, Janne (2020): Tilintarkastaja osakeyhtiön hallinnon tarkastajana, s. 63

Yhdistyksen suositus

Osakeyhtiön hallinnon tarkastus

- Suomen tilintarkastajat ry:n suosituksia 2/2021

Suosituksen tavoite

- Ohjeistaa tilintarkastuslaissa tarkoitetun hallinnon tarkastuksen tekemistä (TTL 3:1)

Rajauksia ja huomioita

- Ohje koskee yksityistä osakeyhtiötä tarkastuksen kohteena
 - Yhtiöiden toiminta ja olosuhteet vaikuttavat hallinnon tarkastuksen sisältöön, jolloin tarkastus muotoutuu erilaiseksi erityyppisissä osakeyhtiöissä

Pohdinta: Miten yhtiön luonne voi heijastua hallinnon tarkastukseen?

Yhtiön luonteen vaikutuksia voisi olla esimerkiksi:

1. Yrityksen koko

- Yleinen intressi kasvaa
- Kasvattaa toiminnan kompleksisuutta ja lisää siten hallinnon tarkastuksen aspekteja

2. Omistuspohja

- Omistajayrittäjä v. palkkajohtaja

3. Toiminnan luonne ja riskit

- Eriyistoimialat
- Toimiluvat
- Toiminnan riskit lisäävät velvoitetta huolellisuudelle

4. Rahoitus

- Osakkeenomistaja v. velkoja

5. Yhtiön taloudellinen tilanne

- Taloudellisesti epävarmassa tilanteessa johdon huolellisuusvelvoite kasvaa

Hallinnon tarkastus tilintarkastuslaissa (18.9.2015 / 1141)

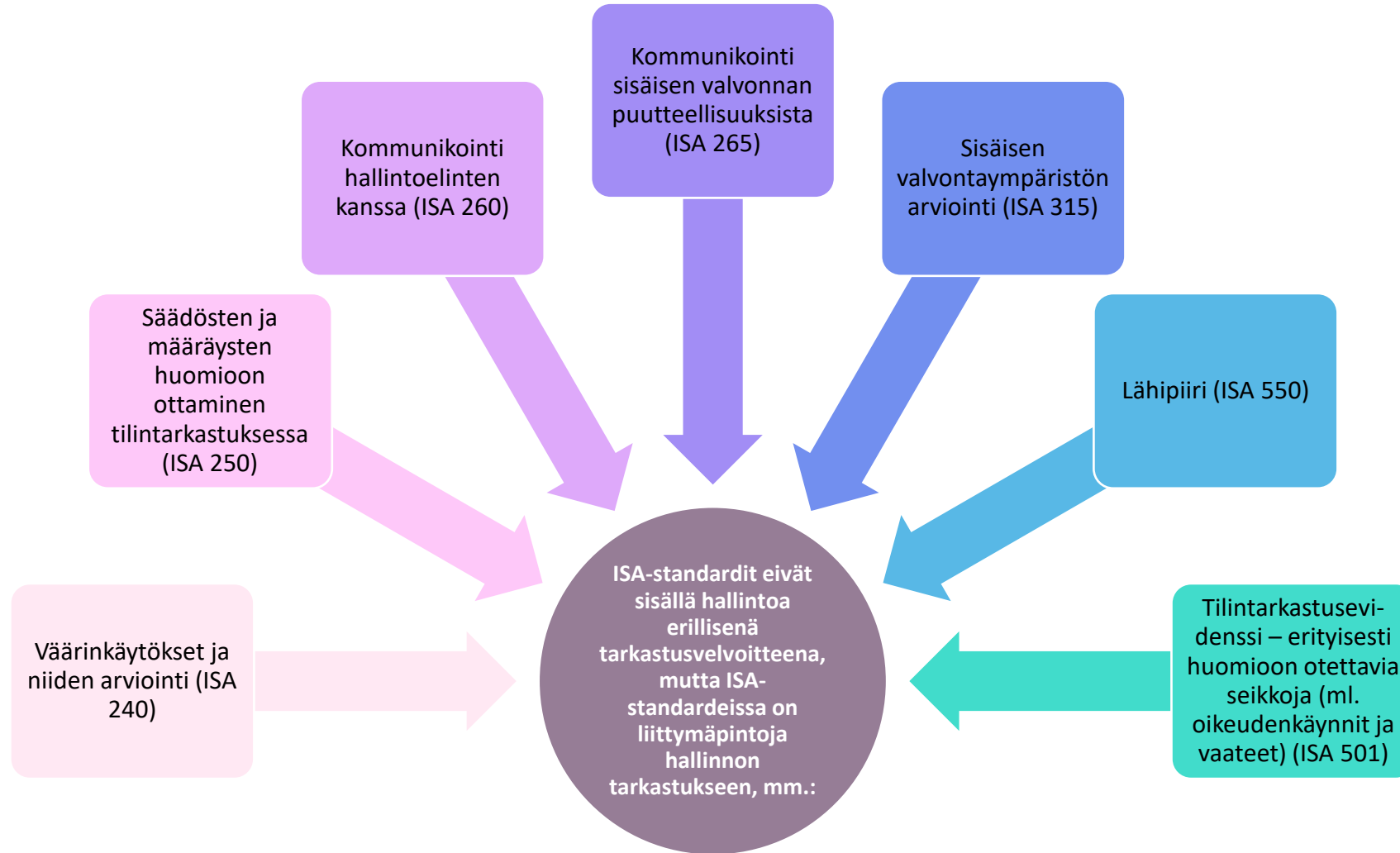
Tilintarkastuksen kohde (TTL 3:1)

- Tilintarkastuksen kohteena on yhteisön tilikauden kirjanpito, tilinpäätös sekä **hallinto**

Tilintarkastajan raportointivelvollisuus (TTL 3:5.5)

- Tilintarkastajan on **huomautettava** tilintarkastuskertomuksessa, jos yhteisön tai säätiön yhtiömies, hallituksen, hallintoneuvoston tai vastaavan toimielimen jäsen, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka toimitusjohtaja tai muu vastuuvollinen on:
 - 1) syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhteisöä tai säätiötä kohtaan; tai
 - 2) rikkonut yhteisöä tai säätiötä koskevaa lakia taikka yhteisön tai säätiön yhtiöjärjestystä, yhtiösopimusta tai sääntöjä.

Hallinnon tarkastuksen suhde ISA-standardeihin

Osakeyhtiön hallinnon tarkastuksen suositus 2/2021, sisältö:

1. Hallinnon järjestämistä koskevat johdon tehtävät
2. Hallinnon tarkastuksen luonne, ajoitus ja laajuus
3. Hallinnon tarkastuksen toteutus
4. Tilintarkastajan raportointi

Huomautusvelvollisuus raamittaa hallinnon tarkastusta

Tilintarkastuksen kohde (TTL 3:1)

- Tilintarkastuksen kohteena on yhteisön tilikauden kirjanpito, tilinpäätös sekä **hallinto**

Tilintarkastajan raportointivelvollisuus (TTL 3:5.5)

- Tilintarkastajan on **huomautettava** tilintarkastuskertomuksessa, jos yhteisön tai säätiön yhtiömies, hallituksen, hallintoneuvoston tai vastaavan toimielimen jäsen, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka toimitusjohtaja tai muu vastuuvollinen on:
 - 1) syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhteisöä tai säätiötä kohtaan; tai
 - 2) rikkonut yhteisöä tai säätiötä koskevaa lakia taikka yhteisön tai säätiön yhtiöjärjestyä, yhtiösopimusta tai sääntöjä.

Huomautussäännös määrittelee hallinnon tarkastuksen tavoitteen, sisällön sekä sen, kenen toimintaan tarkastus kohdistuu

Hallinnon tarkastuksen rooli

Johtohenkilön vahingonkorvausvelvoite
(OYL 22:1)

Hallinnon tarkastus ja sitä koskeva tilintarkastajan
raportointi (TTL 3:5)

Yhtiökokous päättää vuosittain vastuuvapaudesta
(OYL 5:3)

Hallinnon tarkastuksen kohdentaminen

Tilintarkastus kohdistuu siihen tilikauteen, jolta tarkastettava tilinpäätös on laadittu

- Tilintarkastuksessa tilintarkastaja hankkii tilintarkastusevidenssiä myös siitä, onko tilinpäätöspäivän ja tilintarkastuskertomuksen antamispäivän väliset tapahtumat, jotka edellyttävät tilinpäätöksen oikaisemista tai lisätietojen esittämistä, otettu tilinpäätöksessä asianmukaisesti huomioon.

Hallinnon tarkastus ei ole erillinen kokonaisuus vaan kiinteässä yhteydessä muuhun tilintarkastustyöhön

- Hallinnon tarkastus suoritetaan lähtökohtaisesti saman aineiston ja tiedon perusteella, jota käytetään ja saadaan tilinpäätöksen ja kirjanpidon tarkastuksessa
- Hallinnon tarkastuksessa saatetaan syventää sellaisten aihealueiden tarkastusta, jotka ovat osa (tilinpäätöksen ja kirjanpidon) tilintarkastusta

Tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöstä koskevat lausunnot ja hallinnon tarkastusta koskevat huomautukset esitetään toisistaan erillisinä

Esimerkki: Lähipiiriasiat

Esimerkki

- Tilinpäätösnormisto sisältää vaatimuksia lähipiirisuhteiden ja -liiketoimien kirjanpitokäsittelystä ja niistä tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista, jotta tilinpäätösten käyttäjät ymmärtäisivät kirjanpitovelvollisen lähipiirisuhteiden ja -liiketoimien luonteen ja niiden todelliset tai mahdolliset vaikutukset tilinpäätökseen.
- Tilintarkastajan on muodostettava riittävä käsitys lähipiirisuhteista ja lähipiiriliiketoimista pystyäkseen toteamaan
 - 1) tilinpäätöksen tilintarkastamisen näkökulmasta, onko lähipiiritapahtumat esitetty tilinpäätöksessä normiston mukaisesti, ja
 - 2) hallinnon tarkastuksen näkökulmasta, onko lähipiiritransaktioissa noudatettu huolellisuusvelvoitetta, missä arvioinnissa huolellisuusvelvoitteen rikkominen edellyttää olennaisuus- ja ilmeisyyskriteerien täyttymistä.

Hallinnon tarkastus on laillisuustarkastusta

Yhteisölaki

Varsinainen hallinnon tarkastuksen kohde

Tilintarkastaja arvioi osakeyhtiön hallinnon tarkastuksessa, onko johto rikkonut jotakin osakeyhtiölain nimenomaista säännöstä tai yhtiöjärjestystä

Kirjanpitolaki

Tilintarkastaja arvioi kirjanpitolain noudattamista osana kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilintarkastusta.

Jos tilintarkastaja havaitsee, että kirjanpitolakia on rikottu ja sen seurauksena tilinpäätös ei anna oikeata ja riittävää kuvaa, tilintarkastaja raportoi tämän lausunnossaan ja antaa lisäksi huomautuksen.

Huomautuksen perusteena on se, että osakeyhtiölakia on rikottu, sillä osakeyhtiölakia edellyttää johdolta kirjanpitolain noudattamista.

Muu lainsäädäntö

Muun lainsäädännön vaikutus hallinnon tarkastukseen on välillinen:

Osakeyhtiölakiin sisältyvien viittaus-säännösten lisäksi osakeyhtiön tulee noudattaa muun lainsäädännön perusteella yhtiötä velvoittavia säännöksiä (mm. työ-, tietosuoja- sekä toimialasäännöstö).

Osakeyhtiölain mukaisesta huolellisuusveloitteesta seuraa, että johdon on huolehdittava siitä, että erityisnormeja noudatetaan.

Tilintarkastajan velvollisuutena on tarkastella johdon toimintaa. Tässä keskeistä on pyrkiä tunnistamaan tilanteet, jossa yhtiön johto on rikkonut olennaisuus- ja ilmeisyyskriteerit täyttävällä tavalla huolellisuusveloitettaan.

Hallinnon tarkastuksen toteutuksen kulmakiviä

Olennaisuus ja ammatillinen harkinta

- Hallinnon tarkastuksen suunnittelussa, tarkastustoimenpiteiden suorittamisessa ja havaintojen raportoinnissa keskitytään olennaisiin asioihin
 - Tilintarkastuskertomusta luetaan yhdessä tilinpäätöksen ja mahdollisen toimintakertomuksen kanssa. Asioiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan lukijoiden päätöksentekoon.
 - Tilintarkastaja arvioi, minkä tyyppisten ja suuruisten rikkomusten tai laiminlyöntien voidaan olettaa vaikuttavan tilintarkastuskertomuksen lukijoiden yhtiötä ja sen toimivaa johtoa koskevaan päätöksentekoon
 - Tilintarkastaja huomioi määrällisten seikkojen lisäksi myös laadullisia seikkoja

Riskiperusteisuus

- Tilintarkastaja tekee hallinnon tarkastusta koskevan riskiarvion osana tilintarkastuksen riskiarviointia
 - Tehdyn riskiarvion perusteella tilintarkastaja suunnittelee hallinnon tarkastuksessa tehtävät tarkastustoimenpiteet.
 - Lähtökohtana on, että tilintarkastajan on tunnettava asiakkaansa eli tilintarkastuskohteensa

Esimerkki: Tarkastuksen riskiin vaikuttavia tekijöitä

- Hallinnon tarkastuksen kannalta merkityksellisiä seikkoja ovat muun muassa:
 - yhtiön osakkeenomistajien määrä
 - osakkeenomistajien osallistuminen yhtiön toimintaan,
 - tapa, jolla yhtiön hallinto on järjestetty (hallintomalli)
 - sisäisen valvonnan järjestäminen ja
 - kuuluuko yhtiö konserniin

Esimerkki: Tarkastuksen kohdentaminen

- Hallinnon tarkastuksessa toimenpiteitä kohdistetaan yleensä esimerkiksi seuraaville *johdon vastuualueille*:
 - päätöksenteon ja toiminnan lainmukaisuus sekä asioiden huolellinen hoito
 - yhtiön edun ja toiminnan tarkoituksen edistäminen
 - velkojensuojasäännösten noudattaminen
 - osakkeenomistajien yhdenvertaisuus, mukaan lukien vähemmistönsuoja
 - kirjanpidon lainmukaisuuden ja varainhoidon järjestäminen
 - yhtiöjärjestyksen määräysten noudattaminen

Esimerkkejä hallinnon tarkastusta koskevista aihepiireistä

- yhtiön hallinnon kokouspöytäkirjat ja hallintoelinten tekemät päätökset
- sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen sekä lähipiirin tunnistaminen
- yhtiön taloudellisen tilanteen ml. toiminnan jatkuvuuden arviointi ja oman pääoman riittävyyden seuranta sekä maksukyvyn riittävyyden arvioimiseen liittyvät näkökohdat varojenjakotilanteessa
- osakasluettelo
- merkittävät sopimukset, keskeiset vakuus- ja rahoitusjärjestelyt
- johdon palkitseminen (esim. johtajasopimuksen noudattaminen)
- kirjanpidon ja varainhoidon sekä niiden valvonnan järjestäminen
- Veroasioiden hoidon järjestäminen
- keskeiset viranomaisrekisteröinnit, kuten kaupparekisteritiedot
- sellaisten yksittäisten toimenpiteiden tunnistaminen ja tarkastaminen, jotka yhtiön toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen ovat luonteeltaan epätavallisia tai merkitykseltään suuria.
- osakkaiden ja yhtiön väliset liiketoimet siinä laajuudessa, että tarkastuksen perusteella on mahdollista arvioida osakeyhtiölain keskeisten säännösten (kuten huolellisuus-, yhdenvertaisuusperiaatteen sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan) toteutumista.

Hallinnon tarkastus konserniin kuuluvissa yhtiöissä

Hallinnon tarkastuksessa kunkin konserniyhtiön toimia on arvioitava tarkastuksen kohteena olevan konserniyhtiön omista lähtökohdista.

Osakeyhtiölakiin ei sisälly konserni-intressin käsitettä, ja siten yhtiön toiminnan tarkoituksena ja johdon toiminnan lähtökohdista on erillisyhtiön intressi

Tytäryhtiöasemassa olevan osakeyhtiön hallinnon tarkastus rinnastuu tavanomaiseen hallinnon tarkastukseen. Konsernirakenteen ja konserniyhtiöiden välisten liiketoimien johdosta hallinnon tarkastuksen näkökohtia voi liittyä mahdollisen vähemmistöosakkeenomistajan asemaan, tytäryhtiön erillisvelkojan aseman turvaamiseen tai lähipiiriin.

Jos tarkastuksen kohteena on konsernin emoyhtiö, tilintarkastaja tarkastaa emoyhtiön hallinnon. Toiminnan luonteen mukaisesti emoyhtiön huolelliseen hoitoon sisältyy muun muassa konserniyhtiöiden keskinäisten suhteiden hallinnointi. Lisäksi emoyhtiössä johdon velvollisuus arvioida jatkuvasti taloudellista tilannetta laajenee koskemaan koko konsernia.

Hallinnon tarkastuksen raportointitavat

1. Tilintarkastuskertomus

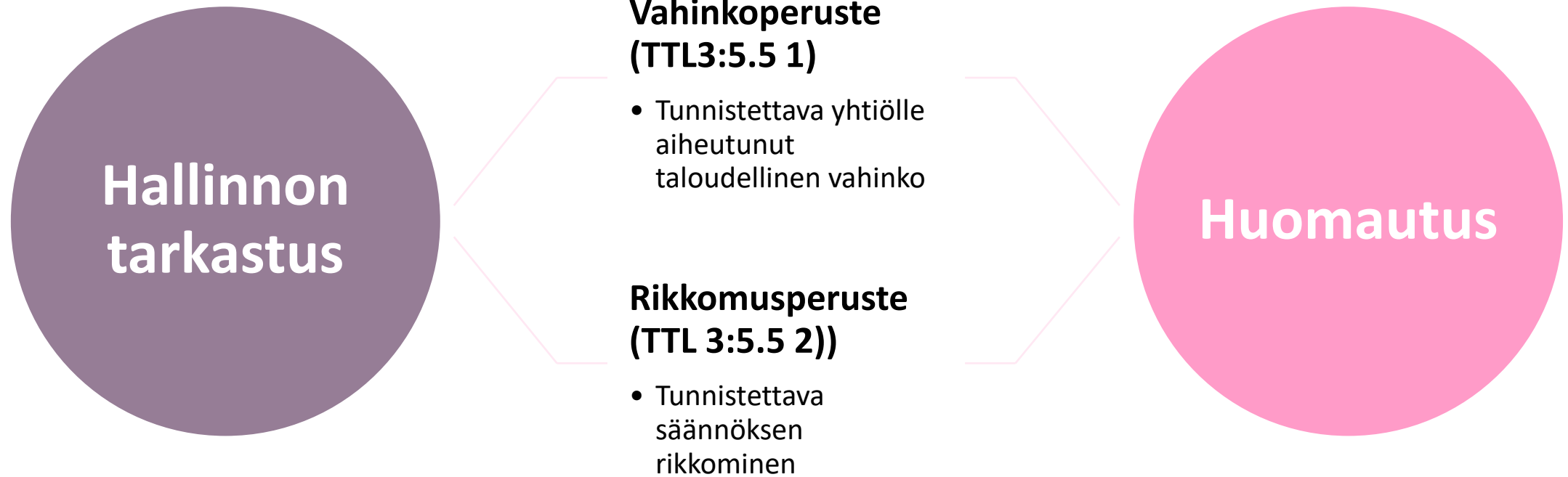
1. Tilinpäätöslausunnon mukauttaminen ja/tai
2. Huomautus
3. (Lisätieto)

2. Tilintarkastuspöytäkirja

3. Muu kirjallinen raportointi

4. Suullinen raportointi

Kohteesta raportointiin

Huomautuksen antaminen säännösrikkomuksesta, esimerkkejä

Esimerkkejä osakeyhtiölain säännöksen rikkomisesta

- osakeyhtiölain vastainen varojen jakaminen (OYL 13:1 §)
- negatiivista omaa pääomaa koskevan kaupparekisterimerkinnän tekemisen laiminlyönti (OYL 20:23 §)
- tilinpäätöksen [ja toimintakertomuksen] laatiminen myöhässä kirjanpitolain säännöstä rikkoen (8:3 §)
- hallituksenkokoonpano ei vastaa osakeyhtiölain säännöstä (OYL 6:8 §)

Yhtiöjärjestyksen määräysten rikkomisia voivat olla esimerkiksi:

- hallituksen kokoonpano ei vastaa yhtiöjärjestyksen määräystä tai toimitusjohtajaa ei ole nimetty
- yhtiökokouksia ei ole pidetty yhtiöjärjestyksen mukaisesti

Esimerkki: Huomautus huolellisuusvelvoitteen rikkomisesta

- Tilinpäätöksen ja kirjanpidon tarkastuksessa on havaittu olennaisia virheitä, jotka kertovat sisäisen valvonnan puutteista.
 - Tilintarkastajan johtopäätös on, että yhtiön johto ei ole olennaisella tavalla noudattanut osakeyhtiölaissa säädettyä huolellisuusvelvoitetta.
 - Tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksessa huomautuksen osakeyhtiölain huolellisuusvelvoitteen rikkomisesta.

Huomautuksen antaminen vahinkoperusteesta

- Tilintarkastajan tulee antaa huomautus tilintarkastuskertomuksessa, jos tilintarkastaja havaitsee yhtiön johtoon kuuluvan toimineen tavalla, josta saattaa seurata vahingonkorvausvastuu yhtiötä kohtaan.
 - ”Saattaa seurata” tarkoittaa vuoden 1978 osakeyhtiölain esitöiden mukaan, että johdon vahingonkorvausvastuu on ilmeistä.
 - Tilintarkastajalla ei ole huomauttamisvelvollisuutta, jos on epäselvää, onko vahinko aiheutunut johdon toimenpiteestä tai laiminlyönnistä tai jos kyse on epäolennaisesta asiasta .
 - Tilintarkastuslain perusteella tilintarkastajalla ei ole huomauttamisvelvollisuutta silloin, kun johto on aiheuttanut vahinkoa jollekin muulle kuin yhtiölle, esimerkiksi osakkeenomistajalle tai velkojalle.

Huomautus johdon laiminlyönnistä

- Tilinpäätöksen ja kirjanpidon tarkastuksessa on havaittu väärinkäytös, josta on seurannut vahinkoa yhtiölle.
 - On ilmeistä, että vahinko on aiheutunut johdon valvontavelvollisuuden laiminlyönnistä ja johdon huolellisuusvelvoitetta on olennaisesti rikottu.
 - *Tilintarkastaja antaa huomautuksen teosta tai laiminlyönnistä jos on ilmeistä, että siitä seuraa vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan*

Huomautuksia

- Tilintarkastajan raportointikirjan esimerkkejä:
 1. Osakeyhtiölain vastainen varojen jakaminen/laina (OYL 13:1)
 2. Oman pääoman menettäminen (OYL 20:23)
 3. Maksukyvyttömyyden aiheuttava voitonjakoesitys (OYL 13:2)
 4. OYL:n vastaisesta lainanannosta johtunut luottotappio (OYL 13:1)
 5. Olennainen tilinpäätöksen laatimista koskevan aikarajan noudattamatta jättäminen (KPL 3:6)
 6. Olennainen osakeyhtiölain 8 luvun tilinpäätöksen laatimista koskevan säännöksen rikkominen tai noudattamatta jättäminen

Huomautuksen laatiminen

- Tilintarkastuskertomuksessa huomautukset sijoitetaan Muut raportointivelvoitteet -pääosiossa omaan osioonsa, joka tilanteen mukaan otsikoidaan esimerkiksi ”Huomautus” tai ”Huomautukset”
- Tilintarkastuskertomuksen huomautuskappaleessa viitataan siihen osakeyhtiölain kohtaan, jonka vastaisesti on toimittu
- Tilintarkastajan todetessa, että vain osa vastuuvollisista on syyllistynyt huomautusvelvollisuuden synnyttävään toimintaan, on huomautus kohdistettava tilintarkastuskertomuksessa näihin henkilöihin
- Tilintarkastajan havaitessa tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, jotka johtaisivat huomautuksen antamiseen tilintarkastuskertomuksessa, on hänen arvioitava, miten se vaikuttaa jo päättyneeltä tilikaudelta annettavaan tilintarkastuskertomukseen.
 - Jos tilintarkastaja arvioi että, asiasta on raportoitava tilintarkastuskertomuksessa, tilintarkastaja esittää asiaa koskevat tiedot otsikon ”Lisätieto” alla.

Muu raportointi hallinnon tarkastuksen perusteella

- Erikseen pyydetyt lausumat

- Mikäli osakeyhtiön yhtiökokous tai hallitus on erikseen pyytänyt, tulee tilintarkastajan sisällyttää tilintarkastuskertomukseen lausuma vastuuvollisten vastuuvapaudesta (TTL 3:5.6, HE 70/2016).
 - Tilintarkastajan ei tule antaa tällaista lausuntoa oma-aloitteisesti (Vala 31.8.2009)
 - Pyyntö lausuman antamisesta tulee dokumentoida (esim. yhtiökokouksen pöytäkirja tai toimeksiantosopimus)
 - Lausuma vastuuvapaudesta erotetaan kertomuksessa erilliseksi osioksi, joka sijoitetaan Muut raportointivelvoitteet – pääosioon (esim. ”Muut lausumat”)

- Tilintarkastuspöytäkirja

- Tilintarkastaja voi esittää vastuuvolliselle huomautuksia myös seikoista, joita ei esitetä tilintarkastuskertomuksessa. Tällaiset huomautukset merkitään pöytäkirjaan.
- Pöytäkirja on annettava yhtiön hallitukselle, jonka on käsiteltävä pöytäkirja viipymättä ja säilytettävä se luotettavalla tavalla
- Jos virheitä ei korjata tai asioihin ei puututa, saattaa tilintarkastaja myöhemmin joutua arvioimaan sitä, tulisiko korjaamatta jätetyt virheet tai asiat esittää myös tilintarkastuskertomuksessa
- Hallinnon tarkastuksen vähemmän merkityksellisistä havainnoista voidaan raportoida hallitukselle ja/tai johdolle myös kirjallisella muistiolla tai suullisesti

Yhteenveto

Osakeyhtiön johto

Johdon tehtävä on edistää yhtiön etua huolellisella toiminnalla

Hallinnon tarkastus

Tilintarkastaja on suuren yleisön agentti, joka valvoo yhteisön toiminnan lainmukaisuutta ensisijaisesti yhteisölainsäädäntöön peilaten

Kysymyksiä?

S SUOMEN

T TILINTARKASTAJAT

Rakennamme luottamusta.

110 vuotta tilintarkastusta Suomessa.

Tämän aineiston levittäminen sähköisesti tai muutoin kolmansien henkilöiden käyttöön on ehdottomasti kiellettyä. Kaikki väärinkäytökset tutkitaan.

Tilintarkastajan rooli rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä

Esittäytyminen

- Vesa Härmälä, aloitin PRH:ssa 1.6.2020 tilintarkastajien rahanpesuvalvonnasta vastaavana erityisasiantuntijana.
- Toimin myös Maria Koivusalon sijaisena edunsaaja-asioista vastaavana erityisasiantuntijana.
- Aiemmin olen toiminut vastaavassa rahanpesulain valvontatehtävässä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa marraskuusta 2014 lukien.
- Puh. 0295 095126, vesa.harmala@prh.fi

Aiheet

- PRH tilintarkastajien rahanpesulain velvoitteiden noudattamisen valvojana
- PRH:n valvonta käytännössä
- PRH:n ohje tilintarkastajille rahanpesulain velvoitteiden noudattamiseksi
- Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta, miten se tehdään?
- Rahanpesulain hallinnolliset seuraamukset meillä ja muualla

PRH tilintarkastajien valvojana rahanpesulain näkökulmasta

- Tähän saakka PRH:n tilintarkastajiin kohdistama rahanpesulain valvonta tapahtunut lähinnä laaduntarkastusten yhteydessä ja varsin rajatuin painopistealuein.
- Jatkossa valvonta todennäköisesti täysin erillään laaduntarkastuksista, joskin jonkinlainen säännöllinen sykli, esim. tarkastus 5 vuoden välein jokaiseen yksin toimivaan ja yhteisöön.
- Tarkastukset ainakin alkuun ns. kokonaistarkastuksia, joissa käydään läpi kaikki rahanpesulain velvoitteet.
- Myöhemmin mahdollista toteuttaa myös ns. teematarkastuksia.

PRH:n valvonta käytännössä

- Keskeistä erityisesti hyvin laadittu riskiarvio, koska ilman sitä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta ei ole uskottavaa – koskee myös yksin toimivia tilintarkastajia.
- Jos riskiarviota ei ole ollenkaan laadittu → sanktioimatta jättäminen vaikeasti perusteltavissa.
- Pääsääntöisesti tarkastukset toteutetaan paikan päällä tilintarkastajaa tai yhteisön edustajia haastatellen, jonka jälkeen läpikäytyt toimintatavat ja – ohjeet pyritään todentamaan asiakirjamateriaalista pistokokein.
- Tarvittaessa tarkastuksia voidaan toteuttaa myös etänä tai pelkkien asiakirjojen pohjalta.

PRH:n ohje tilintarkastajille rahanpesulain noudattamiseksi

- Ohje juuri valmistunut, Suomen Tilintarkastajat ry:llä kommentoitavana.
- Tarkoitus julkistaa lopullinen versio lähiviikkoina.
- Kattava läpikäynti kaikista rahanpesulain tilintarkastajille asettamista velvoitteista.
- Ei ole tarkoitus kilpailla tai korvata Suomen Tilintarkastajien suositusta, jo näkökulmakin eroaa.

Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta, miten se tehdään?

- Ensisijaisesti sähköisesti rekisteröitymistä edellyttävällä ilmoitussovelluksella: <https://ilmoitus.rahanpesu.fi/>
- Poikkeustapauksessa muilla tavoin (esim. puhelimitse).
- Selvittelykeskus ei pääsääntöisesti ota yhteyttä ilmoittajaan ilmoituksen saatuaan, ellei sille ole erityistä tarvetta.
- Muutakaan varsinaista ”palautetta” ilmoittaja ei ilmoituksen tehtyään yleensä saa, ja toisaalta rahanpesulain keskeisin velvoite eli ilmoitusvelvollisuus on siinä vaiheessa jo täytetty!

Rahanpesulain hallinnolliset seuraamukset meillä ja muualla

- S-Pankki: 980000 € seuraamusmaksu riskiperusteisen toimintatavan riittämättömyydestä ja asiakkaiden tuntemistietojen puutteista. Lisäksi puutteita tietojärjestelmissä ja prosesseissa.
- FIM Varainhoito: julkinen varoitus riittämättömästä asiakkaan tuntemistietojen hankkimisesta.
- Päätöksistä ei valitettu, joten ne ovat lainvoimaisia.
- Fivalla ei tarkastushavaintojen perusteella aihetta epäillä, että ko. valvottavissa olisi syyllistytty rikoslaissa tarkoitettuihin rahanpesurikoksiin.

Rahanpesulain hallinnolliset seuraamukset meillä ja muualla

- Norjassa alkuvuodesta 2021 BDO ja PWC saivat paikalliselta valvojalta yhteensä yli 5 miljoonan kruunun (yli 500000 euroa) seuraamusmaksut rahanpesusääntelyn rikkomisesta.
- Valvoja ei löytänyt varsinaisia viitteitä rahanpesusta.
- Rahanpesun riskiarviot olivat puutteellisia.
- Henkilökuntaa ei oltu koulutettu riittävästi.
- Tosiasiallisten edunsaajien tunnistamisessa oli puutteita.

www.prh.fi

Sörnäisten rantatie 13 C, Helsinki
Postiosoite: 00091 PRH
Asiakaspalvelu: 029 509 5050 • Vaihde: 029 509 5000

STEA avustukset ja tarkastus

Suomen Tilintarkastajat ry, 3.6.2021

Esityksen sisältö

- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA
- Yleistä STEAn avustuksista v.2020
- STEAn tarkastustoiminnasta
- Tilintarkastajan AUP-raportti STEAn avustusten laillisuusvalvonnan tukena
- Viisi vinkkiä AUP-raportin laatijalle

Sosiaali- ja terveystajärjestöjen avustuskeskus (STEA)

- on sosiaali- ja terveystajärjestöjen yhteydessä toimiva itsenäinen valtionapuviranomainen
- vastaa osaltaan siitä, että Veikkauksen tuottoja käytetään tulokselliseen kansalaisjärjestöjen toimintaan
- hallinnoi (”valmistelu, maksatus, seuranta ja valvonta”) sosiaali- ja terveystajärjestöjen yleishyödylliseen, terveyttä ja hyvinvointia edistävään toimintaan kohdistuvia avustuksia

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA)

- STM päättää jaettavista avustuksista STEAn esityksestä
- Avustusasioiden neuvottelukunta toimii asiantuntijaelimenä. Sen tehtävänä on mm. antaa STM:lle lausuntoja avustustoiminnan linjauksista ja strategisista suuntaviivoista sekä kehittää ja arvioida avustuspoliittikkaa ja järjestötoimintaa
- STEA aloitti toimintansa vuonna 2017

STEA:n avustukset ovat valtionavustuksia

- STEA-avustusten hakemista ja käyttöä ohjaavat mm.:
 - Arpajaislaki (1047/2001)
 - Valtionavustuslaki (688/2001)
 - Valtioneuvoston asetus valtionavustuksista yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (1552/2016)
- STEA:n toimintaa ohjaavat lisäksi mm. seuraavat säädökset:
 - Hallintolaki (434/2003)
 - Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
 - Kielilaki (423/2003)
 - Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

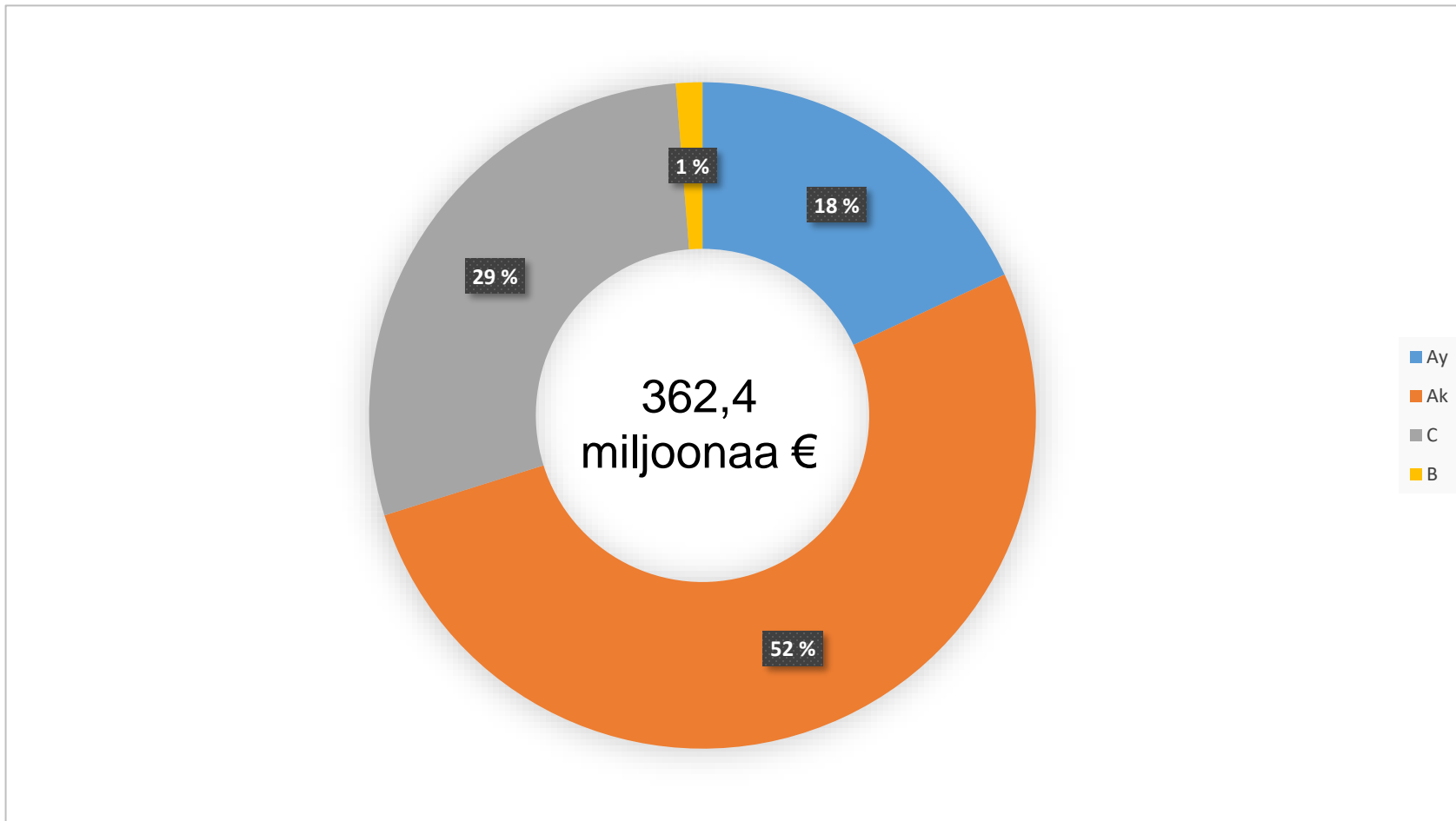
Säädökset luovat perustan avustusten myöntämiseksi

- Avustusta voidaan myöntää oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille.
 - Avustuksia ei ole tarkoitettu liike- tai elinkeinotoiminnan rahoittamiseen.
 - Avustettava toiminta ei voi korvata lakisääteisiä erityisosaamista vaativia palveluita tai subjektiivisia oikeuksia muistuttavaa toimintaa.
- Valtionavustuksista annettuun lakiin on koottu avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset, joiden puitteissa STEA tapauskohtaisesti harkitsee avustuksen myöntämistä valmistellessaan avustusehdotusta sosiaali- ja terveysministeriölle.

STEAn avustukset 2020 avustuslajeittain

1/2

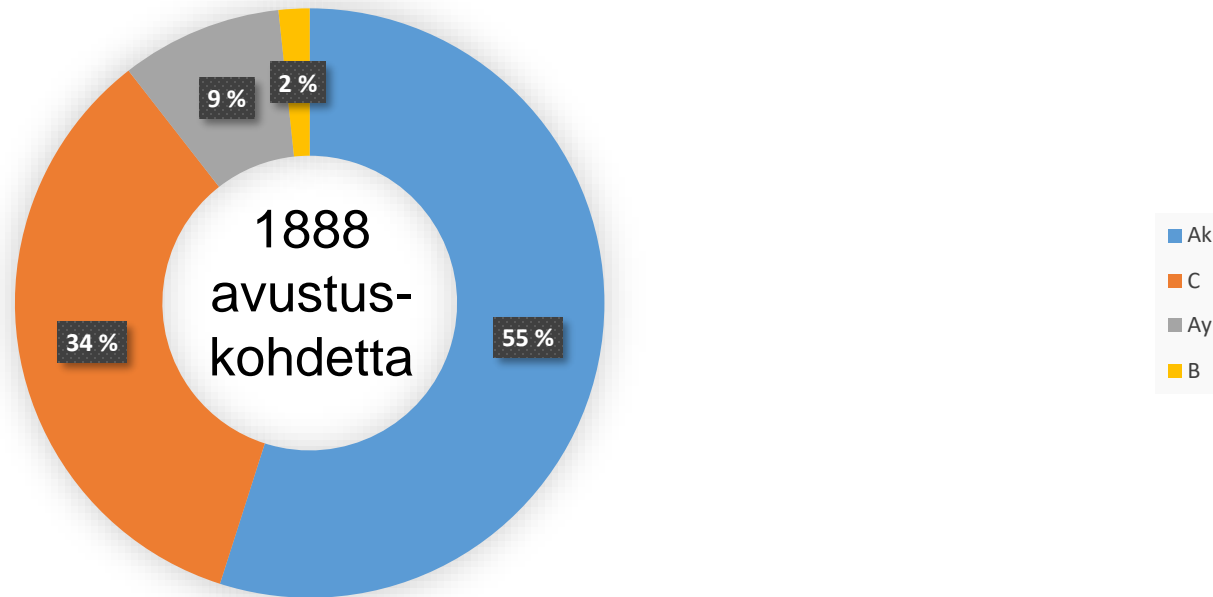

STEAn avustukset 2020 avustuslajeittain

2/2

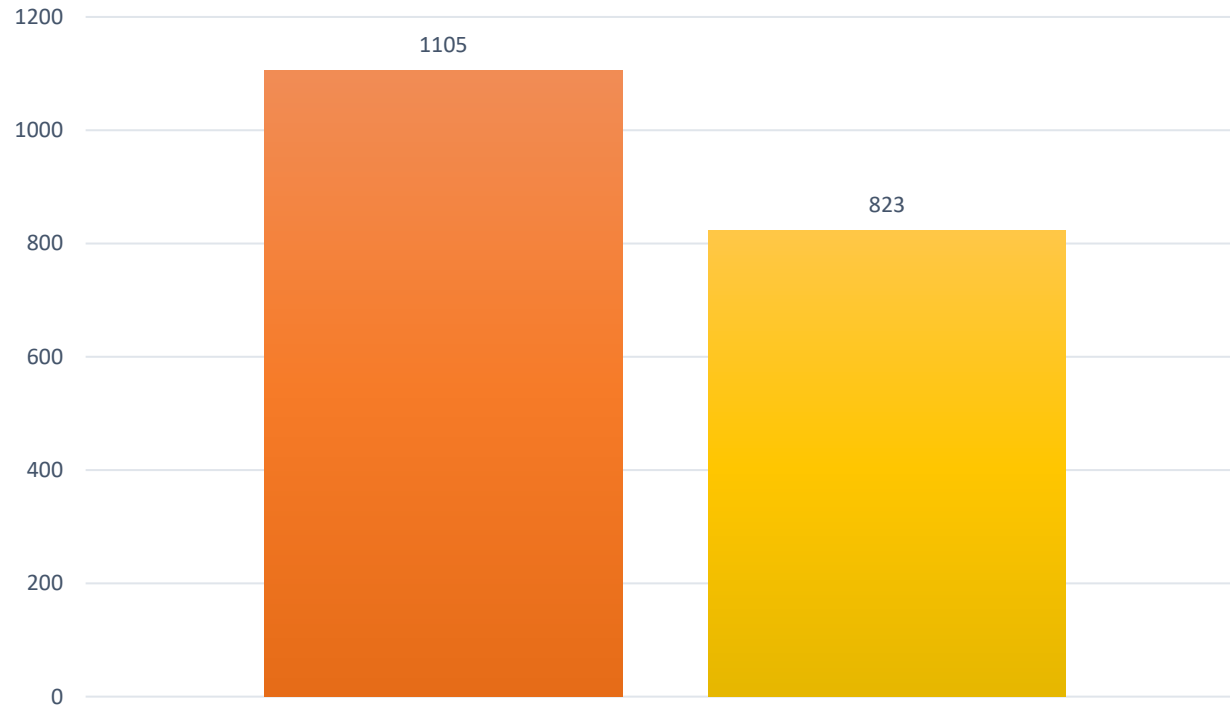
Avustusten jakautuminen avustuslajeittain (kpl)

STEAn avustukset 2020 - hakijat ja saajat

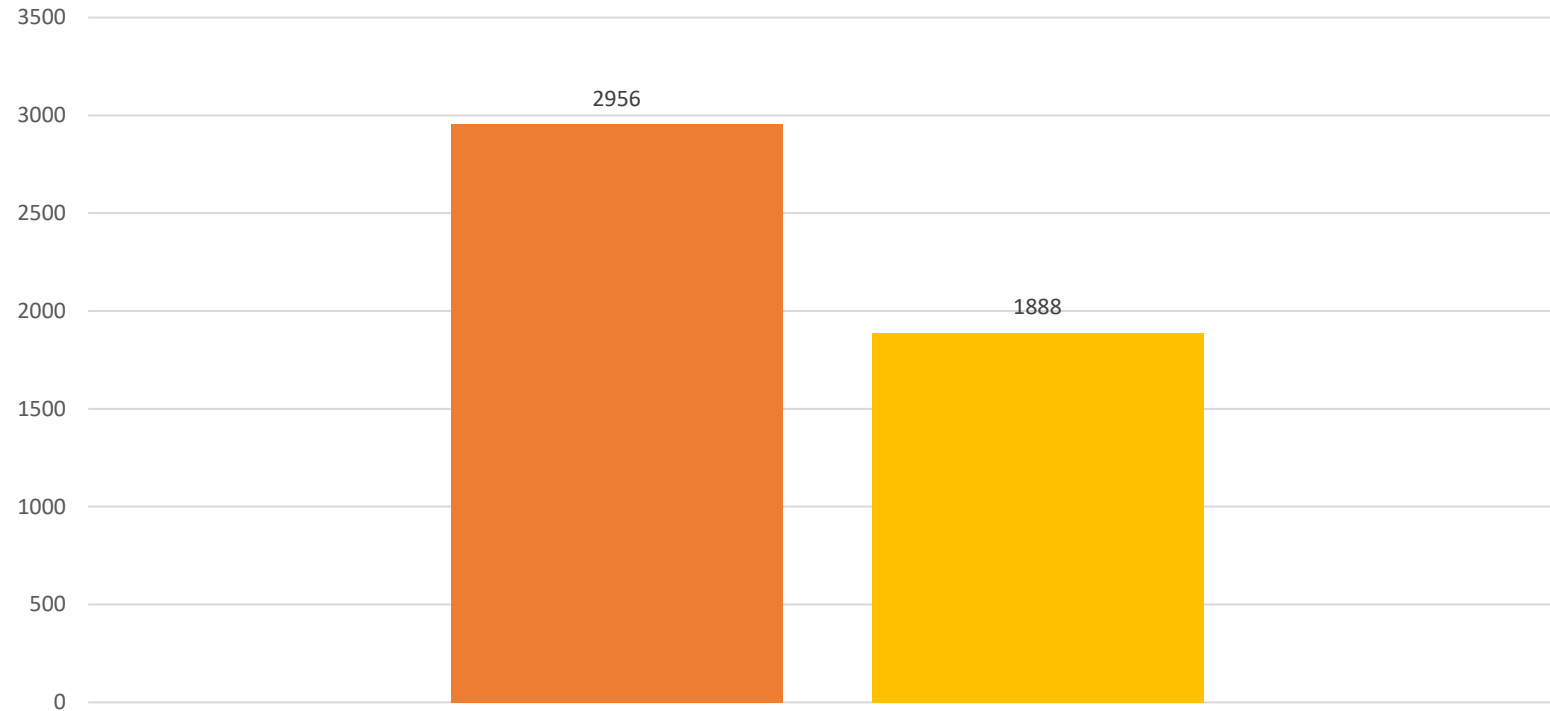
Avustuksen hakijat / avustuksen saajat
Järjestöjä

STEAn avustukset 2020 - hakemukset

Hakemuksia / myönnettyjä avustuksia

STEAn avustusten käytön laillisuusvalvonta

VAL 4:15 §:

Valtionapuviranomaisen valvontatehtävä

”Valtionapuviranomaisen on huolehdittava valtionavustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta hankkimalla valtionavustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tekemällä tarvittaessa tarkastuksia.”

HE (63/2001):

”Perustana valtionavustuksen valvonnassa ovat valtionavustuksen saajalta saatavat tiedot. Näitä tietoja todentavia muita tietoja ovat muun muassa valtionavustuksen saajan tilintarkastajan antama lausuma valtionavustuksen käytöstä sekä saajan taloutta ja toimintaa yleensä koskevat tilintarkastuskertomukset.”

Avustusten käytön valvonnalla varmistetaan, että

- avustukset on käytetty siihen tarkoitukseen, johon ne on myönnetty
- avustusten käytössä noudatetaan avustuspäätöstä, siihen liittyviä erityis- ja yleisehtoja sekä avustusten käytöstä annettuja lakeja ja asetuksia
- toteutuneet kulut ovat avustetun toiminnan tai hankkeen kannalta tarpeellisia ja kohtuullisia sekä avustuspäätöksen ehtojen mukaisia
- avustusten käyttö on taloudellista ja tarkoituksenmukaista.

Valvonnallisina keinoina käytössä:

- Ohjaus ja neuvonta
- Maksuvalvonta
- Vuosiselvitykset ja tuloksellisuusraportit
- Selvityskäynnit
- Tarkastukset

STEAn tarkastuksista

- Tarkastustoiminta perustuu metodologiaan, jonka osana tehdään riskiarvioita avustuskohteista.
- Käytössä on avustetun toiminnan tuloksellisuuteen ja avustusten käytön laillisuusvalvontaan liittyvät tarkastukset
- Tuloksellisuustarkastukset kohdistuvat avustuksen saajan toiminnan sisältöjen ja tuloksellisuuden arviointiin.

STEAn tarkastuksista

- Laillisuustarkastusten tarkoituksena on selvittää avustusten käytön lainmukaisuus ja avustuspäätöksen sekä siihen liittyvien ehtojen noudattaminen. Laillisuustarkastukset voivat kohdistua avustuksen saajan koko toimintaan tai ainoastaan avustettujen toimintojen kirjanpitoon, talouteen ja hallintoon.
- Valittava näkökulma ja tarkastusmenetelmät riippuvat tarkastettavasta järjestöstä ja/tai avustuskohteesta. Osa tarkastuksista on yksinomaan laillisuustarkastuksia, osa tuloksellisuustarkastuksia ja osassa on tarkastustoiminnalle asetetut tavoitteet huomioiden tarkoituksenmukaista yhdistää kumpikin näkökulma.

Tilintarkastajan AUP-raportti STEAn avustusten laillisuusvalvonnan tukena

- Jos avustuksia on käytetty (=suoriteperusteisuus) yksittäiseen avustuskohteeseen tilikauden aikana vähintään 200 000 euroa, on avustuksen saajan toimitettava tilintarkastajan raportti avustusten käytöstä tilikauden aikana, ellei avustuspäätöksestä muuta johdu.
- Käytetään STEAn raporttipohjaa ja annetaan osana STEAlle toimitettavaa vuosiselvitystä.
- AUP-raportti on olennainen osa kokonaisuutta, jossa STEA valtionapuviranomaisena varmentaa avustuksen käyttöä.

Tilintarkastajan AUP-raportti STEAn avustusten laillisuusvalvonnan tukena

- Aina ajantasainen AUP-ohje ja -raporttimalli osoitteesta: <https://www.stea.fi/aineistopankki>
-> muut ohjeet ja asiakirjamallit
- Ohjeessa raportointiesimerkkejä helpottamassa tilintarkastajan työtä – niiden käyttäminen helpottaa kirjoittajaa ja lukijaa.

Tilintarkastajan AUP-raportti STEAn avustusten laillisuusvalvonnan tukena

- STEA suosittelee raportoimaan havainnoista ns. matalalla kynnyksellä
- Tulkinnanvaraisissa tai haastavissa kysymyksissä tilintarkastajan kannattaa olla yhteydessä STEAan jo AUP-raportin laatimisvaiheessa.
- Huom.! STEA tekee viime kädessä ratkaisun siitä, onko tilintarkastajan raportoima järjestön toimintatapa oikea vai ei.

Viisi vinkkiä AUP-raportin laatijalle

1. Vinkki

Tutustu avustuspäätökseen ja varmista, että se on tuttu myös asiakkaallesi.

- Avustuspäätös määrittelee, miten avustuksen saaja saa avustusta käyttää.
- Mikäli jonkun ehdon halutaan velvoittavan avustuksen saajaa, eikä sitä ole varsinaisessa lainsäädännössä asetettu, se tulee ottaa avustuspäätökseen selkeäksi ehdoksi lainsäädännön rajoissa.
- Avustuspäätöksen ehtojen ollessa puutteellisia, voi avustuksen takaisinperintä olla aiheeton, koska ehdot eivät ole tulleet osaksi avustuspäätöstä (mm. KHO 1131/2020)

Avustuspäätöksen ehdot ja rajoitukset

- Avustuspäätöksessä kerrotaan **avustuslajikohtaiset yleisehdot ja rajoitukset** sekä mahdolliset tarkentavat **erityisehdot ja rajoitukset** avustuksen käytölle.
- Ehtoja on noudatettava **ehdottomana**.
- Ehdossa ja rajoituksissa määrätään muun muassa:
 - avustuksen enimmäismäärästä
 - avustuksen hyväksyttävästä käytöstä
 - avustuksen käyttöajasta
 - hyväksyttävistä kustannuksista
 - kustannuksista, joita ei hyväksytä
 - avustuksensaajan velvollisuuksista
 - verkkopalvelujen saavutettavuudesta
 - avustuksen maksukiellosta ja takaisinperinnästä.

Avustuksen hyväksyttävä käyttö

- Valtionavustus saadaan käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen (valtionavustuslain 13.1 §).
- Mikäli avustuspäätöksen ja sen liitteiden välillä on olemassa ristiriita, noudatetaan seuraavaa tulkintajärjestystä:
 - 1) avustuspäätös (käyttötarkoitus) ja sen erityisehdot
 - 2) avustuspäätöksen yleisehdot ja rajoitukset
 - 3) avustushakemuksen talousarvio (tarkennettu talousarvio)
 - 4) avustushakemus ja sen täydennykset sekä
 - 5) mahdolliset muut avustuspäätöksen tekemisen kannalta oleelliset dokumentit.

2. Vinkki

Hahmota iso kuva – millaisia lukuja jää STEAn vuosiselvitysten ulkopuolelle?

- Erityisen kiinnostuksen kohteena laskentajärjestelmä on esimerkiksi silloin, kun avustuksen saajalla on mittavasti palvelutoimintaa.
- Millaisin menetelmin organisaation johdon ja hallinnon kuluja allokoidaan palvelutoiminnalle?
- Joskus palvelutoiminta voi käsitteenä olla vaikea – hae evidenssi kirjanpidosta esim. myyntilaskuja tarkastamalla.
- Sisältyykö STEAlle raportoituihin tai niiden ulkopuolelle jääviin lukuihin sisäisiä veloituksia tai laskennallisia kuluja?

3. Vinkki

Arvioi työajanseurannan luotettavuutta.

- Onko työajanseurannat työntekijöiden ja esimiesten allekirjoittamia? Jos eivät ole, niin miksi?
- Päädytäänkö työajanseurannassa ns. ennalta määriteltyyn lopputulokseen?
- Jos STEAn avustama toiminta perustuu keskeisiltä osin ns. jaettujen työntekijöiden työpanokseen, on tarkastajan syytä perehtyä mitä muuta työntekijät tekevät ja mitkä ovat ne työnjohdolliset ym. seikat, jonka seurauksena tähän on päädytty.
- Jos käytössä on sähköinen järjestelmä, niin vilkaisu lokitietoihin voi olla hyödyllinen.

4. Vinkki

Onko palkanlaskenta vs. kirjanpito vs. työajanseuranta täsmäytetty?

- Ovatko työajanseurantaraportin mukaiset henkilöstökulut täsmäytetty kirjanpidon henkilöstökulujen kohdentamisperusteisiin ja onko työajan käytön toteuman perusteella tehty oikaisut kustannuspaikkojen välillä?
- Tietääkö avustuksen saaja kenen palkkoja STEAn vuosiselvitykseen on sisällytetty?
- Onko täsmäyttämistoimenpiteistä dokumentaatiota?

5. Vinkki

Hanki hyödyllistä taustatietoa

- Avustuksen saajalle on toimitettu mm. vuosiselvityspalautteita sekä tietoa avustetun toiminnan tuloksellisuudesta – ovatko avainhenkilöt tietoisia niistä?
- Osalle avustuskohteista määritellään ohjeellisia avustussuunnitelmia tuleville vuosille. Onko avustuksen saaja perehtynyt niihin ja ryhtynyt riittävän ajoissa toimenpiteisiin tulevan varalle?
- Onko avustuksen saaja hakenut ja saanut uusia avustuksia? Onko avustuksen saajan strategiaa arvioitu suhteessa STEAn painotuksiin?
- Miten avustuksen saaja on varautunut mahdolliseen avustustason supistumiseen?

Lisätietoja

- Verkkosivut: www.stea.fi (ohjeet, avustusopas, tiedotteet ja yhteystiedot)
- Avustustietokanta: avustukset.stea.fi
- Verkkoasiointi: asiointi.stea.fi

Yhteystiedot:

- Sähköpostiosoite: stea@stm.fi (etunimi.sukunimi@stm.fi)
- p. 0295 16001 (valtioneuvoston vaihde)
- STEA, Kirkkokatu 14, Helsinki

Marja-Riitta Lukkari, puh. 029 516 3211

Kristian Seemer, puh. 029 516 3191

Juuso Heikkilä, puh. 029 516 3277

3.6.2021

Tilintarkastajan rooli yrityssaneerauksessa ja konkurssissa

Jäsenpäivä 2021

MAURA
audit company

A Member of TIAG®, a Worldwide Alliance of Independent Accounting Firms

Tämän aineiston levittäminen sähköisesti tai muutoin kolmansien henkilöiden käyttöön on ehdottomasti kiellettyä. Kaikki väärinkäytökset tutkitaan.

Yrityssaneeraus ja konkurssi

Konkurssien määrä

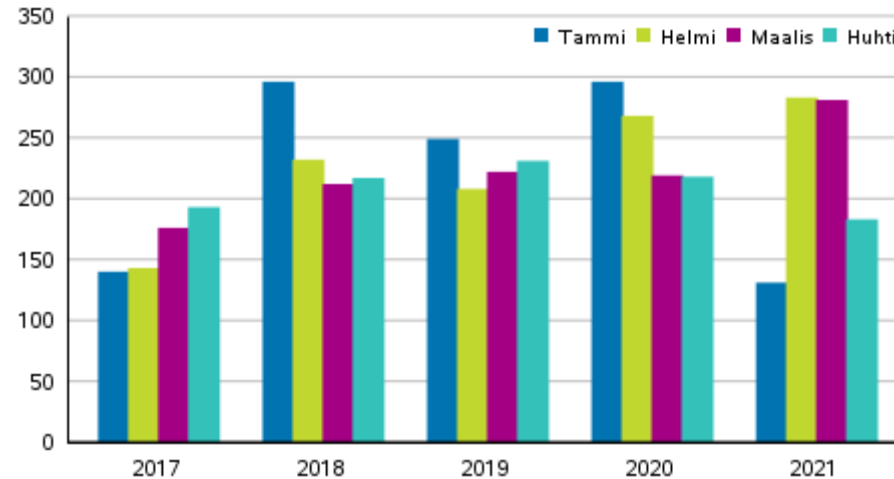
Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi - huhtikuussa 2021 pantiin vireille 877 konkurssia, mikä on 12,4 % vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin.

Yrityssaneerauksien määrä

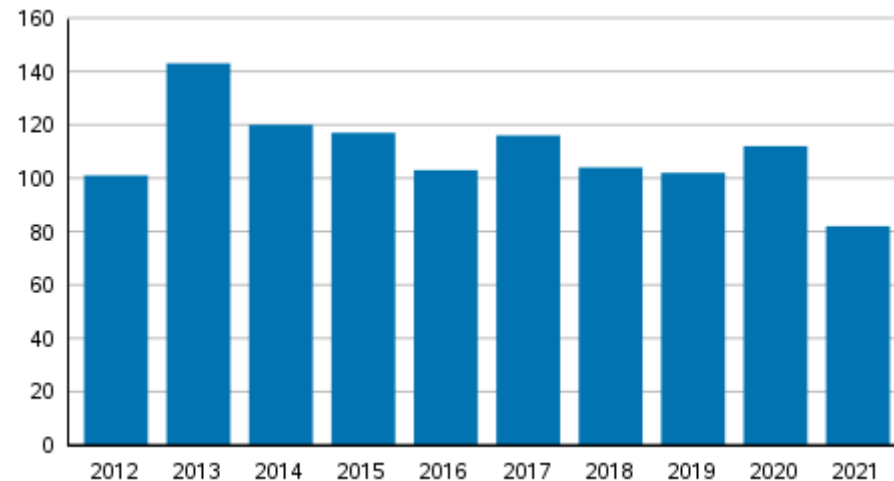
Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi - maaliskuussa 2021 pantiin vireille 82 yrityssaneerausta, mikä on 27 % vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin.

Lähde: www.stat.fi Tilastokeskus

Vireille pannut konkurssit tammi--huhtikuu 2017-2021 (Lähde Tilastokeskus 2021)

Vireille pannut yrityssaneeraukset tammi--maaliskuu 2012-2021 (Lähde Tilastokeskus 2021)

Yrityssaneeraus ja konkurssi

Konkurssien määrä

Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi - huhtikuussa 2021 pantiin vireille 877 konkurssia, mikä on 12,4 % vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin.

Yrityssaneerauksien määrä

Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi - maaliskuussa 2021 pantiin vireille 82 yrityssaneerausta, mikä on 27 % vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin.

Lähde: www.stat.fi Tilastokeskus

Tilintarkastaja voi olla:

- A. Kohdeyhtiön vuositilintarkastajana
- B. Tilintarkastajan selvityksen antajana yrityssaneerausasiassa
- C. Erityistarkastuksen laatijana
- D. Konkurssihallinnon ja -kirjanpidon tarkastajana
- E. Todistajana / asiantuntijatodistajana eri prosesseissa
- F. Kanteluun liittyvässä asiassa kantelun kohteena
- G. Vastaajana vahingonkorvausasiassa
- H. Epäiltynä rikosprosessissa

Yrityssaneeraus ja konkurssi

Haasteellisia tilanteita

TILINTARKASTUSLAKI

Salassapitovelvollisuus

Salassapitovelvollisuus 4 luku 8 §

Tilintarkastaja tai hänen apulaisensa ei saa ilmaista ulkopuoliselle tässä laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessaan tietoonsa saamaa seikkaa, ellei 2 tai 3 momentissa toisin säädetä.

Salassapitovelvollisuus ei kuitenkaan koske seikkaa:

- 1) josta tilintarkastajan on ilmoitettava tai lausuttava lain tai Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen nojalla;
- 2) jonka ilmaisemiseen se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa suostumuksensa;
- 3) jonka viranomainen, tuomioistuin tai muu henkilö on lain perusteella oikeutettu saamaan tietoonsa; tai
- 4) joka on tullut yleiseen tietoon.

Lisäksi mm. ISA 240, kohdat 44 ja A66

Salassapitovelvollisuus – pidettävä ammattiin liittyvien suhteiden ja liikesuhteiden perusteella saatu tieto luottamuksellisena ja sen vuoksi oltava antamatta mitään tällaista tietoa kolmansille osapuolille ilman asianmukaista ja nimenomaista valtuutusta, ellei tiedon antaminen perustu lakisääteiseen tai ammattiin liittyvään oikeuteen tai velvollisuuteen, eikä käyttää tietoa tilintarkastusammattilaisen tai kolmansien osapuolten henkilökohtaiseksi eduksi.

Riippumattomuus- ja esteellisyyksymykset 4 luku 6 ja 7 §

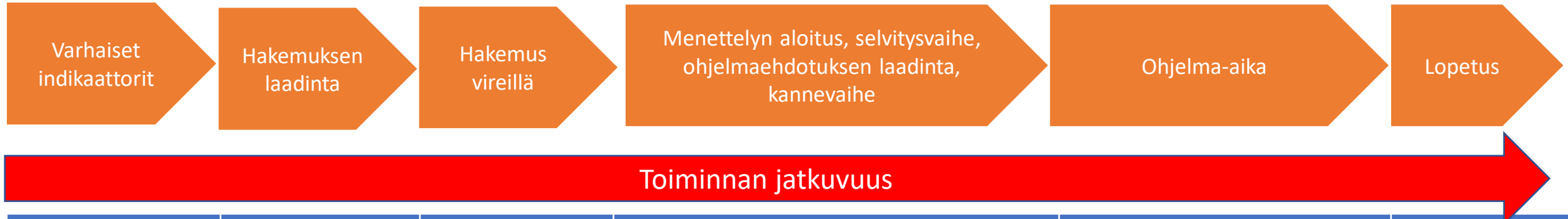
YRITYSSANEERAUS

68° 50' 19.0" N
27° 38' 43.0" E

A Member of TIAG®, a Worldwide Alliance of
Independent Accounting Firms

Yrityssaneerausprosessi tilintarkastajan kartalla

Yhtiön johto, omistajat, asiantuntijat	Yhtiön johto, asiantuntijat, omistajat	Yhtiön johto	Selvittäjä, yhtiön johto, eri asiantuntijat, omistajat	Yhtiön johto, valvoja, omistaja	Yhtiön johto, omistajat
Oman pääoman taso, arvostukset, rahoitus.	Kriisitilan taustat, johdon toimet, lähipiiritapahtumat, arvostuskysymykset (huom. konkurssivertailu), suunnitellut ja tehdyt tervehdyttämis-toimenpiteet.	Johdon toiminta, velkaantuminen, varojen käyttö.	Johdon toiminta, selvittäjän suostumuksen alaiset päätökset, menettelyaikainen maksuvalmius. Johdon tulevaisuuden näkymät vs. saneeraustoimenpiteet.	Saneerausohjelman toteutuminen, maksuvalmius, johdon toiminta.	Oman pääoman taso, arvostukset, rahoitus.

Tämän aineiston levittäminen sähköisesti tai muutoin kolmansien henkilöiden käyttöön on ehdottomasti kiellettyä. Kaikki väärinkäytökset tutkitaan.

Yrityssaneerausprosessi tilintarkastajan kartalla

Haasteita tilintarkastajan kannalta:

- a) Tilikauden päättymisajankohta
- b) Johdon vaihtuminen
- c) Viiveet kirjanpidon ja tilinpäätöksen valmistumisessa (huom. järjestelmämuutokset)
- d) Kannanotot tilintarkastuskertomuksissa vs. tilinpäätösinformaatio – huom. kriittinen tilinpäätös, tilinpäätöksen hyödyntäjä
- e) Omien saamisten kotiuttaminen

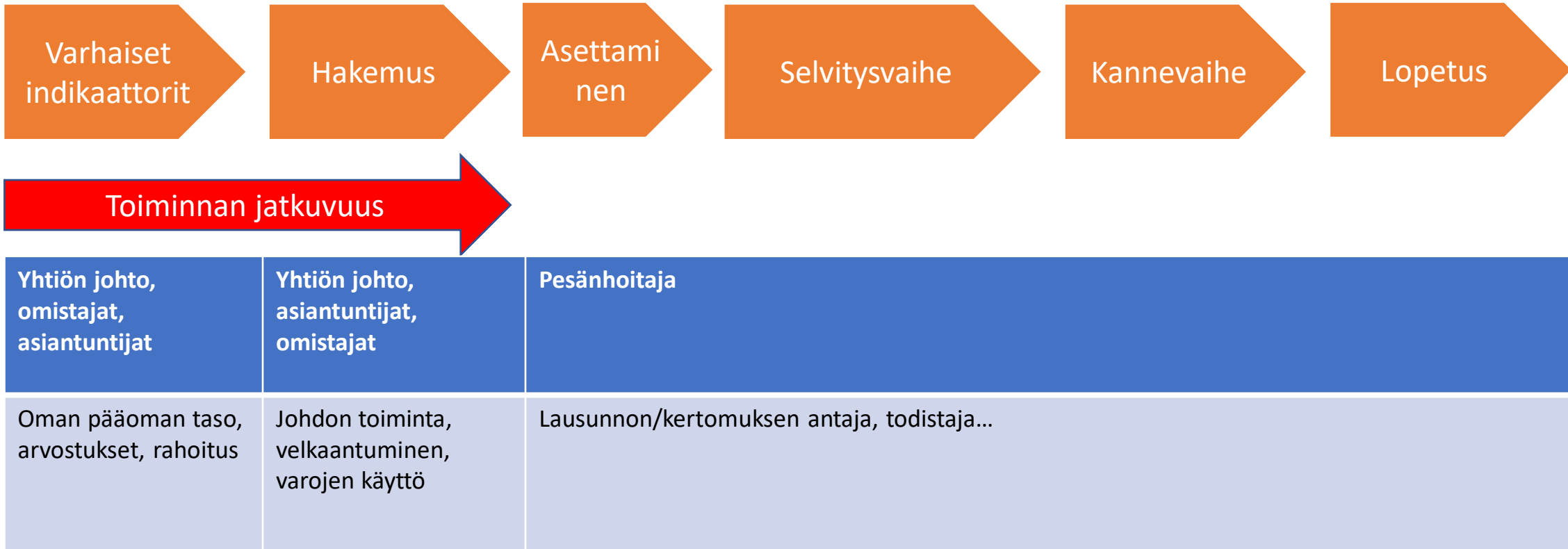
KONKURSSI

68° 50' 19.0" N
27° 38' 43.0" E

A Member of TIAG®, a Worldwide Alliance of
Independent Accounting Firms

Konkurssiprosessi tilintarkastajan kartalla

HAVAINTOJA LÄHIHISTORISTA

68° 50' 19.0" N
27° 38' 43.0" E

A Member of TIAG®, a Worldwide Alliance of
Independent Accounting Firms

Millaisia asioita noussut esille maksukyvyttömyysprosesseissa

- Tilinpäätöstilanteen hahmottaminen ja tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat, mukaan lukien tilinpäätöksien valmistumisajankohta
- Jatkuvuusolettaman hyväksyttävyys
- Tilinpäätösarvostuskysymykset – miten ja missä vaiheessa varmistetaan
- Tilinpäätösinformaation kattavuus, etenkin projektiliiketoiminnassa
- Eri lausunnot – apporti, rahoitustilanne

Tilintarkastuslautakunnan ratkaisuihin:

erityistarkastus, maksukyvyttömyysarvio, ylivelkaisuusarvio, törkeän huolimaton raportointi,

suunnattu osakeanti, apporti, osakkeiden maksaminen, tilintarkastajan lakisääteinen lausunto, huolellisuus, ammatillinen skeptisyys

osakeyhtiö, lakisääteinen tilintarkastus, lähipiiriliiketoimien tarkastus, lähipiirilaina, tilintarkastusevidenssi, dokumentointi, huomautus

MILTÄ TULEVAISUUS NÄYTTÄÄ

68° 50' 19.0" N
27° 38' 43.0" E

A Member of TIAG®, a Worldwide Alliance of
Independent Accounting Firms

Näkymät tilintarkastajan kannalta

- Kriittisyys kasvaa entisestään tilinpäätösraportointiin liittyen
- Tilintarkastajatyöhön liittyvä kritiikin kasvu
- Eri lausuntojen merkitys kehittyy maksukyvyttömyystilanteissa
 - Riippumattomuus
 - Eri kannanottojen merkitys
- Lainsäädännön kehittyminen
 - Työryhmän välimietintö yrityssaneerailain muuttamisesta (Oikeusministeriön julkaisu, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:18)
 - Uhkaavaa maksukyvyttömyys
 - Maksukyvyttömyystilanne, joka on korjattavissa perussaneerauksella
 - Pysyvä maksukyvyttömyys, konkurssi
- Maksukyvyttömyystilanteet
 - Yleinen taloudellinen tilanne
 - Vapaaehtoiset menettelyt

MAURA
audit company

MAURA Audit Oy

www.mauraaudit.fi
office@mauraaudit.fi

Metsänneidonkuja 10
Espoo

Degerbyntie 11
Degerby

Veistämönaukio 1-3
Turku

68° 50' 19.0" N
27° 38' 43.0" E

A Member of TIAG®, a Worldwide Alliance of
Independent Accounting Firms